

Klimatenkät inför en kommande energi- och klimatplan i Hässleholms kommun - Sammanställning av svar och analys

Inledning

I uppdraget att ta fram en aktualiserad energi- och klimatplan för Hässleholm ingår det att, ”om tiden och resurser finns, inhämta synpunkter och kunskap från förväntningar, intressenter och allmänheten”.

En strategisk plan för energi och klimat finns till för kommunen att ställa om sin organisation. Därför är medarbetarnas synpunkter viktiga. Planen ska också innehålla ställningstagande gällande hur kommunen som geografiskt område ska bli fossilfri 2045, i enlighet med det nationella klimatmålet. För detta behöver kommunen jobba med sina medborgare. Syftet med enkäterna var att få insyn i vad dessa grupper tycker och tänker om energi- och klimat så att planen utformas utifrån lokala förutsättningar.

Två webbaserade enkäter togs fram. Den ena riktad till kommunkoncernens medarbetarna som publicerades på www.hassleholm.se/klimatenkat och som fått in 537 svar under tiden 5/11-2020 till 19/1-2021. Enkäten omfattade 22 frågor, varav 20 med fasta svarsalternativ. Den andra enkäten riktades till allmänheten och publicerades på www.hassleholm.se/klimat dit 200 svar kom in under perioden 13/12-2020 och 18/1-2021. Denna enkät omfattade 21 frågor, varav 19 med fasta svarsalternativ. Bägge enkäter handlar om kunskap och attityder till klimatförändringarna samt om inställning till olika åtgärder för att minska belastningen på miljön och klimatet. De handlar också om respondenternas syn på kommunens roll i frågan. I detta avseende frågades medarbetarna på ett något mer detaljerat sätt. Denna rapport innehåller en analys av svaren. Sammanställningen av alla frågor och svar finns som bilaga till rapporten.

Antalet inkomna svar bedöms representativa. 537 svar kom in på medarbetarenkäten. Det är drygt 10 % av kommunkoncerns anställda (cirka 5.100 personer i kommunala förvaltningar och bolag). Enkäten till allmänheten svarades av 200 personer. Detta kan jämföras med en enkät på helsingborg.se (november 2020) om ett kommande kulturprogram för staden där 384 svar kom in. Helsingborg har 147.734 invånare medan Hässleholm har 52.145 (dec 2019).

Kommunikationsplan för att få in så många svar som möjligt inkluderade bland annat information till medarbetarna via kommunens nyhetsbrev, intranätet och förvaltningarnas ledningsgrupp samt Hässleholm Miljö's hållbarhetscoachens personliga kontakter med medarbetarna i olika förvaltningar och bolag. Gällande allmänheten publicerades enkäten på kommunens hemsida och ett par nyheter togs fram under perioden för att uppmärksamma enkäten. Även kommunens sociala medier användes för spridning av information samt en pressrelease som ledde till en artikel i lokaltidningen. Hässleholm Miljö AB finansierade annonser på internet.

Data har analyserats på övergripande nivå och resultaten presenteras med diagram och text. För frågor där det är relevant jämförs enkäterna emellan samt med den klimatenkät som genomfördes via Skånepanelen under januari 2018¹. Skånepanelen har frågat cirka 3000 skåningar om vad de vet om klimatförändringar, och hur de tycker att vi ska göra klimatsmarta val. Jämförelserna syftar till att ge en indikation om förändringar.

---

¹ Region Skåne, "Skånepanelen 1-2018", <https://www.skane.se/organisation-politik/om-region-skane/Publikationer/politik-organisation/skanepanelen-1-2018/>

Slutsatser

Miljömedvetandet kopplat till energi- och klimatfrågor är hög bland respondenterna. De uppger ha kunskap om klimatförändringar och de tycker att det är ett allvarligt problem.

Majoriteten tar eget ansvar för klimatet. Omtanke för kommande generationer är en viktig anledning men också oro för konsekvenserna av klimatförändringen. Samtidigt tycker de flesta att staten och den offentliga sektorn ska styra mer och att näringslivet ska ta ett större ansvar.

Väldig många gör medvetna klimatval redan idag, helt eller delvis, både gällande transporter och bostaden. Medvetna val gällande livsstilen och konsumtion är mycket omfattande, bland annat minska inköp av prylar, skipa plastprodukter, äta ekologiskt och lokalproducerat och även äta mindre kött. Många kan ytterligare tänka sig att göra medvetna klimatval framöver. Intresset i solceller och i fossilbränslefria fordon är mycket stora.

Fritextsvaren handlar om vad kommuner bör göra. Det kom in många svar och dessa täcker de flesta aspekter av klimatarbete, så som transporter, energiproduktion och energieffektivisering, konsumtion av prylar och produktion av livsmedel, stadsplanering, byggnader, information och utbildning.

En någon större andel av svaren rör transporter, särskilt cykling men också kollektivtrafik och minskad/förändrad bilanvändning. En stor andel av svaren handlar om måltider, där mer lokalproducerad, vegetarisk och klimatsmart mat efterfrågas, men också vilt och lokalproducerat kött med bra djurhållning. Många kommentarer handlar om att effektivisera verksamheter, handla upp klimatsmarta produkter och minska engångsprodukter av plast. Installation av solceller anges ofta.

Bland medborgarnas synpunkter förekommer förakt för ledningen och politiken, t.ex. "Byta ledning mot någon som kanske har lite framtidsvisioner".

I fritextsvar framkommer synpunkter som inte har direkt påverkan på energi- och klimatplanens innehåll. Alla inkomna synpunkter kommer att tas om hand och specifika synpunkter och tips kommer att förmedlas till berörd verksamhet. Alla inkomna svar är också en resurs i det kommande arbetet att realisera energi- och klimatplanen. Vi vill därför rikta ett stort tack till alla som tagit tiden att besvara enkäten.

Respondenter (medarbetarenkät)

537 personer svarade på medarbetarenkäten.

Figureerna visar antal respondenter, ålders- och könsfördelning, om de bor i kommunen och om de bor i en stad, en tätort eller på landsbygden. Det finns bra spridning vad gäller åldersgrupper. Det större antalet kvinnor stämmer väl överens med andel kvinnliga anställda i kommunen som uppgår till 80 %. 411 av totalt 537 respondenter bor i kommunen, av dessa 189 i Hässleholms stad.

1. Hur gammal är du?

[Mer information](#)

● 29 år eller yngre	30
● 30-44	158
● 45-59	266
● 60-69	79
● 70 år eller äldre	2

2. Kön

[Mer information](#)

● Kvinna	399
● Man	133
● Annat	2

3. Jag är bosatt i...

[Mer information](#)

● Hässleholms kommun.	411
● annan kommun.	121

4. Vilken beskrivning stämmer bäst med där du bor?

[Mer information](#)

● I Hässleholms stad.	189
● I en stad/större tätort.	69
● I en mindre tätort.	167
● På landsbygden.	108

Respondenter (medborgarenkät)

200 personer svarade på enkäten enligt följande fördelning:

1. Hur gammal är du?

[Mer information](#)

● 29 år eller yngre	15
● 30-44	61
● 45-59	66
● 60-69	29
● 70 år eller äldre	28

2. Kön

[Mer information](#)

● Kvinna	117
● Man	81
● Annat	1

3. Jag är bosatt i...

[Mer information](#)

● Hässleholms kommun.	187
● annan kommun.	12

4. Vilken beskrivning stämmer bäst med där du bor?

[Mer information](#)

● I Hässleholms stad.	89
● I en stad/större tätort.	19
● I en mindre tätort.	48
● På landsbygden.	42

Kunskap om och attityd till klimatförändringarna

5. Jag anser att jag är väl informerad om...

[Mer information](#)

Bland medarbetare instämmer de flesta helt eller delvis med påståendet att de är väl informerade om orsakerna till och konsekvenserna av klimatförändringarna. Något färre anser sig väl informerade om de sätt vi kan motverka klimatförändringarna på.

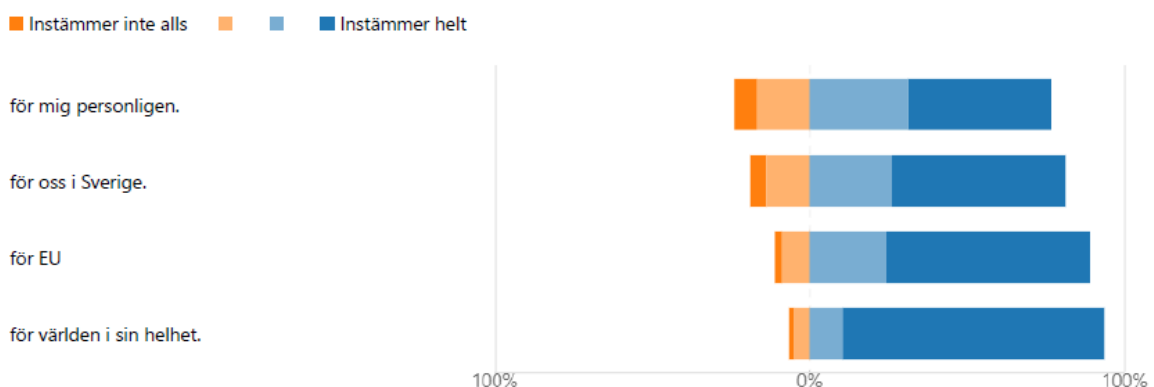
Nivåerna är nästan i paritet med Skånepanelens resultat från 2018. Ett något större andel "instämmer helt" jämfört med Skånepanelen medan mellankategorierna "instämmer delvis" och "instämmer inte" är något större i Hässleholm än i Skåne. Det kan tyda på en förflyttning där individer med högre nivå av instämmande förflyttar sig mot ännu högre instämmande nivåer i en snabbare takt jämfört med de tveksamma individerna. På totalen förflyttas majoriteten åt det instämmande hållet.

Jämfört med medarbetarenkät instämmer medborgarna i likvärdig omfattning på de första tre påståendena. Bland medarbetarna finns det en starkare instämmande (instämmer helt) gällande deras kunskap om orsakerna till och konsekvenserna av klimatförändringarna medan medborgarna är säkrare (större andel som instämmer helt) om sättet de kan motverka klimatförändringarna på.

1,3 % av medarbetarna "instämmer inte alls" att klimatförändringen är ett resultat av mänsklig aktivitet och 5,5 % "instämmer inte". Bland medborgare är andelar 3,7 % respektive 13,7 %.

Attityd till klimatförändringar

6. Jag tycker att klimatförändringarna är ett allvarligt problem...

Majoriteten av medarbetare och medborgare instämmer helt eller delvis med påstående att klimatförändringar är ett alvarligt problem. Det är fler som tycker att det är ett globalt problem jämfört med ett problem för sig personligen. Jämfört med undersökningen år 2018 på Skånenivå är andelar medborgare som instämmer helt och delvis relativt jämlika medan andelar medarbetare är något större.

Lösning

Det råder delade meningar kring synen på människans möjlighet att lösa klimatutmaningen. Fördelningen mellan respektive svarsalternativ är relativt jämn: 32 % har en optimistisk inställning, 39 % en neutral och 29 % en pessimistisk inställning bland medarbetarna.

7. Är du optimistisk eller pessimistiskt när det kommer till människans möjlighet att lösa/klara klimatutmaningen?

[Mer information](#)

Jämfört med medborgarna är kommunens anställda mycket mindre pessimistiska (40 % av medborgarna har en pessimistisk inställning).

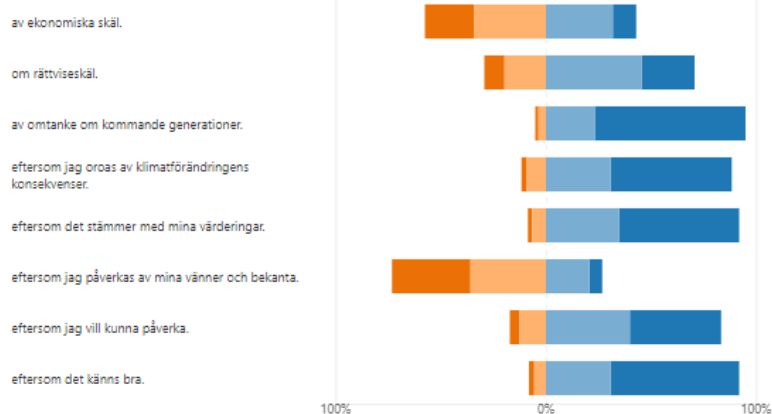
Eget ansvar idag

Många uppger att de tar ett eget ansvar för klimatförändringarna. Den vanligaste anledningen är omtanke för kommande generationer följt av oro för klimatförändringarnas konsekvenser, för att det känns bra eller för att det stämmer med egna värderingar. Jämfört med Skånepanelen 2018 är den relativa ordningen mellan anledningarna ungefär det samma. Andelen som instämmer helt för de fyra vanligaste anledningarna har ökat markant.

9. Jag tar eget ansvar för klimatförändringarna...

[Mer information](#)

Instämmer inte alls   Instämmer helt

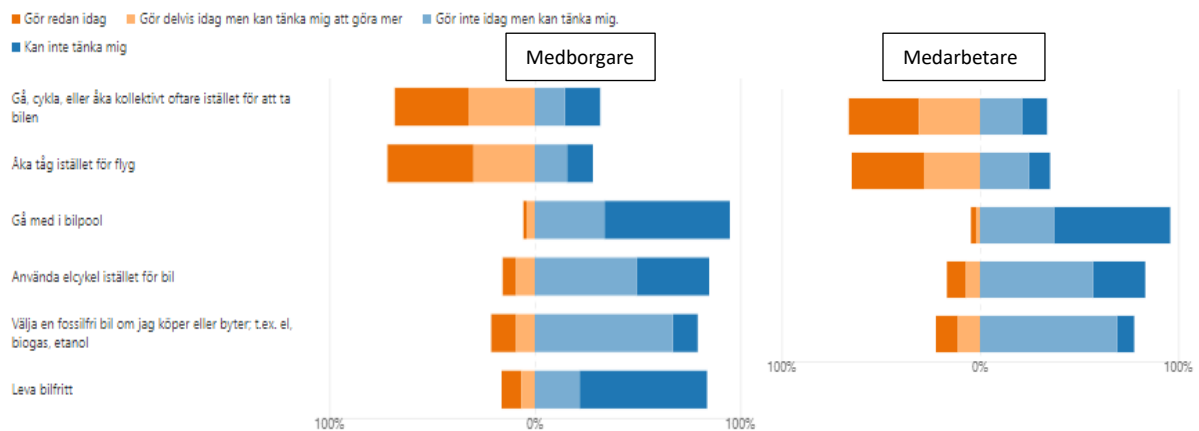

När det gäller omtanken om kommande generationer till exempel, ligger det på 72 % som "instämmer helt" i Hässleholm att jämföra med 61 % i Skånepanelen 2018. 65 % av medborgarna "instämmer helt".

Medvetna klimatval transport

11. Vad gör du själv idag, eller skulle kunna tänka dig att göra, för att minska klimatpåverkan från dina transporter? Kryssa det alternativ som stämmer bäst in på dig.

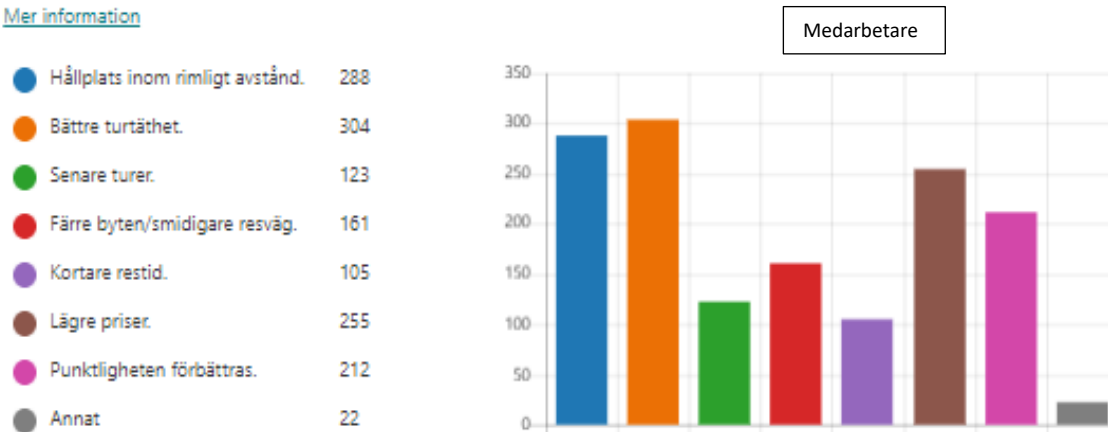
[Mer information](#)

Många anpassar redan idag sina transporter för att leva mer klimatmedvetet. Flest väljer att gå, cykla eller åka kollektivt istället för att ta bilen. Många väljer också att ta tåget istället för flyget. Cirka 16 % använder helt eller delvis en elcykel istället för bilen och mellan 50 % (medborgare) och 57 % (medarbetare) kan tänka sig att göra det i framtiden. Ännu fler kan tänka sig att välja en fossilfri bil om de köper eller byter, dvs 70 % av respondenterna bland medarbetarna och 67 % bland medborgare. Det största motståndet (dvs. att man inte kan tänka sig att göra) finns kring alternativet att gå med i bilpool. Detta alternativ finns inte i Hässleholm i dagsläget. 16 % av respondenterna bland medborgarna lever bilfritt och 21,5 % kan ytterligare tänka sig att göra det.

11. Vad krävs för att du ska åka mer kollektivt? (fler alternativ kan kryssas för)

[Mer information](#)

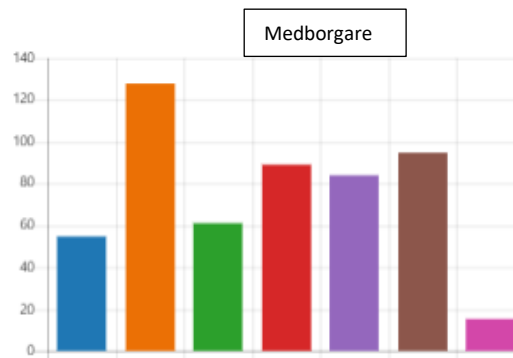

För att man ska åka mer kollektivt krävs framförallt bättre turtäthet och hållplatser inom rimligt avstånd samt lägre priser och bättre punktlighet. Medborgare och medarbetarna svara praktiskt sätt likadant.

14. Vad krävs för att du ska välja en fossilbränslefri bil, om du köper eller byter? (fler alternativ kan kryssas för)

[Mer information](#)

Mer information om olika alte...	55
Lägre inköpspris	128
Bra andrahandsvärde	61
Möjlighet att ladda hemma	89
Fler publika laddstationer resp...	84
Möjlighet att ladda på parkeri...	95
Annat	15

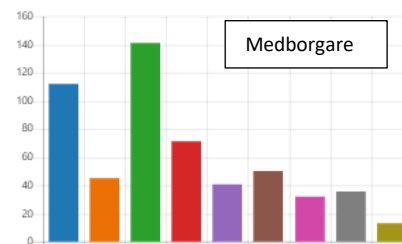
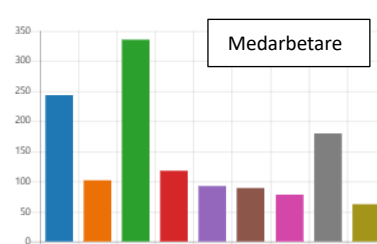

Även på frågan om vad som krävs för att välja en fossilbränslefri bil vid köp eller byte, svarar medarbetare och medborgare på samma sätt, där inköpspris och möjlighet att ladda på parkeringsplatser eller vid arbetsplatser är de viktigaste åtgärder följt av möjlighet att ladda hemma och fler publika laddstationer respektive tankstationer för biodrivmedel.

12. Vad krävs för att du ska cykla mer? (fler alternativ kan kryssas för)

[Mer information](#)

Utbyggt och sammanhållet cy...	243
Snabbcykelvägar för arbetspe...	102
Trafiksäkra cykelvägar	335
Säker, bättre placerad och mer...	118
Möjlighet till cykelservice vid ...	93
Möjlighet att låna cykel vid bu...	89
Arbetsgivaren tillhandahåller t...	78
Lönebruttoavdrag för inköp av...	179
Annat	62

Där medborgare och medarbetare skyller sig åt är gällande vad som krävs för att de ska cykla mer, där medarbetarna är tydligare om att lönebruttoavdrag för inköp av elcykel spelar en roll för valet. Det viktigaste åtgärder är trafiksäkra cykelvägar, följt av utbyggt och sammanhållet cykelvägnät.

Medarbetarna fick en extra fråga gällande transporter. Det handlar om klimatåtgärder som referensgruppen för aktualisering av energi- och klimatplanen föreslår införa. I gruppen satt representanter från olika förvaltningar och bolag. Alla åtgärder fick stöd av majoriteten av medarbetare, tre av dessa med över 80 % enligt följande:

- Mer fokus på hållbara transporter i stadsplanering 84 %
- Förenkla för medarbetarnas hållbarare arbetspendling 82 %
- Möjliggöra för fler och bättre digitala möten 81 %

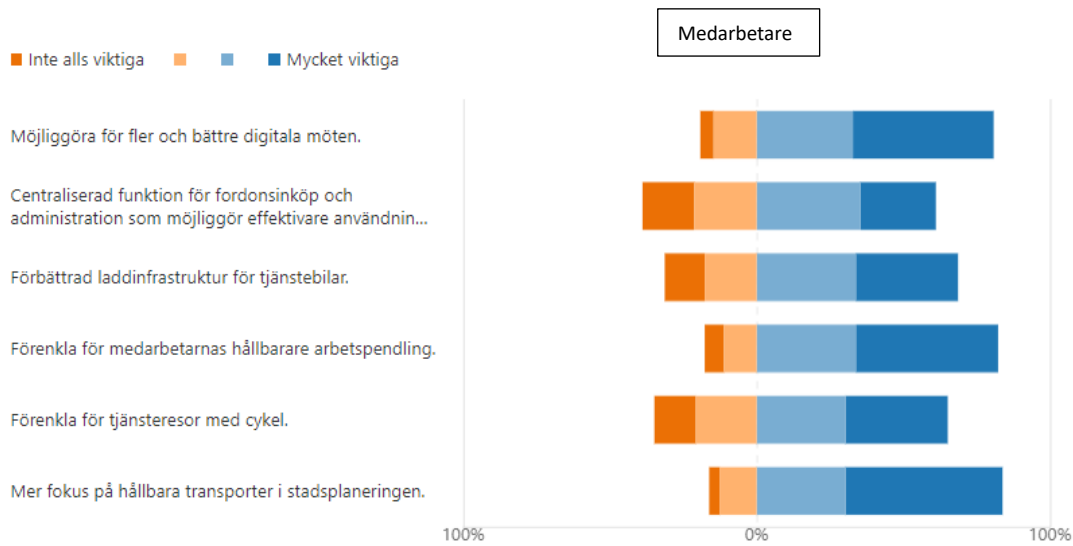
Följd av:

- Förbättrad laddinfrastruktur för tjänstebilar 69%
- Förenkla för tjänsteresor med cykel 65 %, och
- Centralisera funktion för fordonsinköp och administration som möjliggör effektivare användning och bättre tillgång till tjänstefordon, inkl. fler bilpooler 61 %.

14. Följande är klimatåtgärder som en referensgrupp med medarbetare från olika förvaltningar och bolag föreslår. Hur viktiga är dessa för dig?

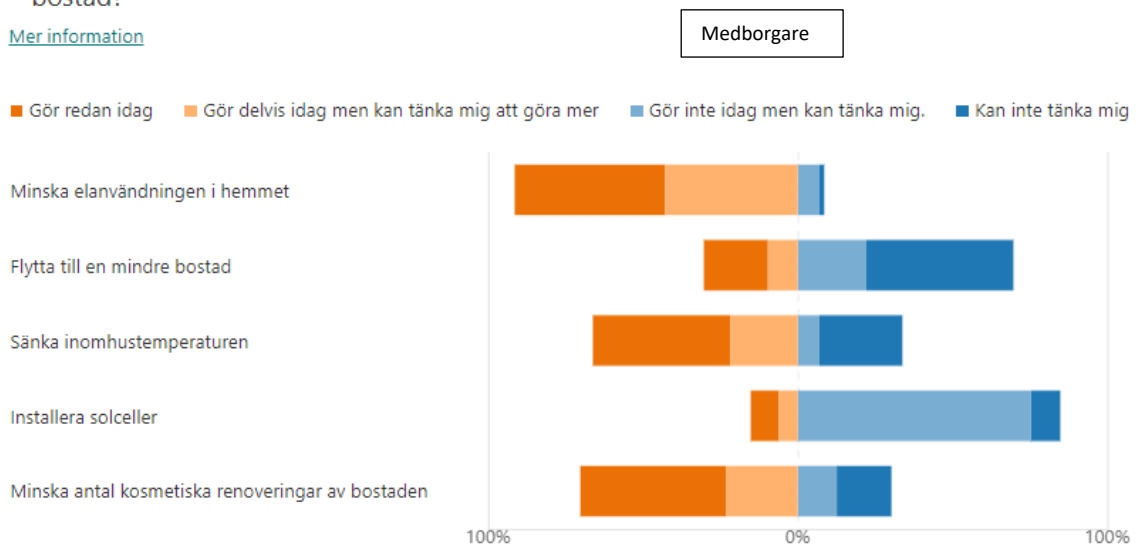
[Mer information](#)

Medvetna klimatval bostad

15. Vad gör du själv idag, eller skulle kunna tänka dig att göra, för att minska klimatpåverkan från din bostad?

[Mer information](#)

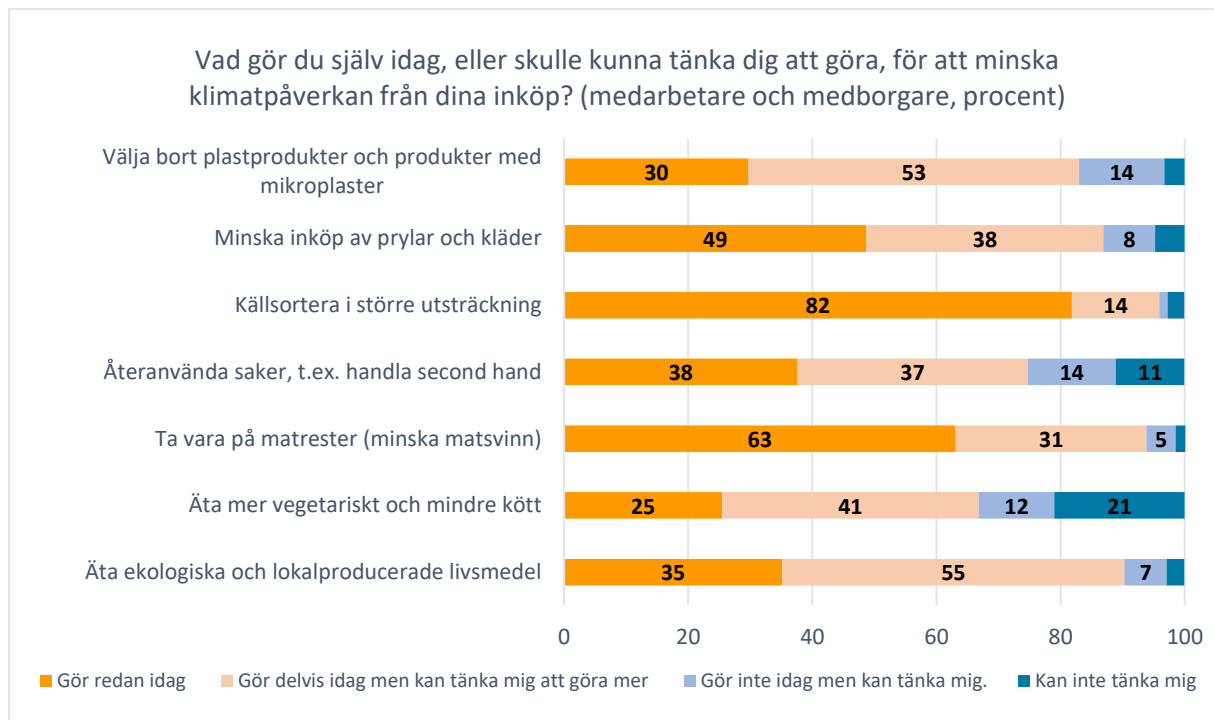
Medborgare och medarbetare svarar likvärdig på frågan ovan. Hela 91 % av respondenterna har redan idag helt eller delvis minskat elanvändningen i hemmet jämfört med 82 % i Skånepanelen 2018. Hela 70 % anger att de minskar antal kosmetiska renoveringar av bostaden. Många väljer att sänka inomhustemperaturen fast 27 % anger att de inte kan tänka sig att göra det och 47 % kan inte tänka sig att flytta till en mindre bostad för att leva mer klimatmedvetet. Mellan 10 och 15 % av respondenterna har installerat solceller och hela 75 % av de som inte redan gjort det kan tänka sig att göra det.

De flesta medarbetare tycker att det är viktigt att genomföra åtgärder i byggnader som ägs av kommun och de kommunala bolagen:

- I högsta grad anser medarbetare att kommunen ska ta hänsyn till möjligheten att producera förnybar energi på fastigheter till exempel med solceller (94 %)
- Hela 91 % tycker att kvarvarande oljepannor ska avvecklas
- 89 % tycker det är viktigt att ta fram underhållsplaner för att minska akuta åtgärder
- Och 87 % är för att minska klimatpåverkan från nybyggnation och renovering av fastigheter
- 85 % tycker man ska satsa på omfattande energieffektivisering av byggnader.

Medvetna klimatval konsumtion

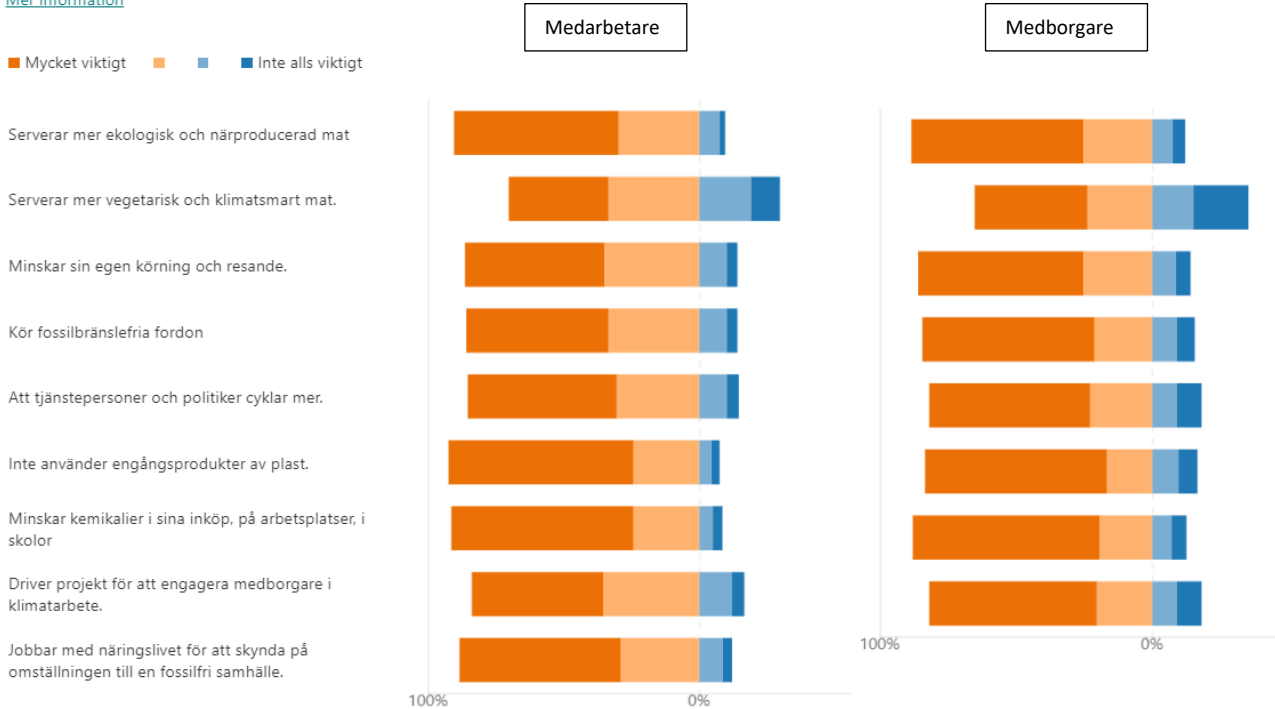
Medvetandet om hur livsstilen och konsumtionen påverkar klimatet är mycket högt.

Tabellen ovan visar genomsnittet i procent för svaren från medarbetare och medborgare. Nästa alla uppger att de källsorterar. Hela 81,8 % procent gör det redan idag och det kan jämföras med 70 % för skåningar år 2018. De flesta äter ekologiska och lokalproducerade livsmedel, merparten av dessa gör det delvis idag men kan tänka sig att göra mer. De flesta uppger också att de tar vara på matrester, merparten av dessa helt/alltid. 87 % uppger att de minskar inköp av prylar och kläder för att minska sin klimatpåverkan. Detta kan jämföras med 74 % av skåningarna som svarade att de delvis eller helt minskar sin konsumtion av produkter när de tillfrågades år 2018. Det är en markant ökning. Det är även många som helt eller delvis väljer bort plastprodukter. Endast 25 % uppger att de inte återanvänder saker. I Skånepanelen 2018 var siffran 34 %. Det är också många som redan idag äter mindre kött och mer vegetarisk mat, helt eller delvis. En tredjedel gör inte det idag, av dessa kan inte två tredjedelar tänka sig att göra det.

19. Hur viktigt är det för dig att Hässleholms kommun...

[Mer information](#)

Både medborgare och medarbetare uppger stort intresse i att kommunens konsumtion blir miljövänligare. De flesta är positiva och anger att det är viktigt att kommunens anställda och politiker minskar sin egen körning och cyklar mer, att kommunens fordonsflotta är fossilbränslefri, att kemikaliebelastningen på arbetsplatser, i skolor och förskolor minskar och att andelen ekologisk och närproducerad i offentliga måltider ökar.

Det är också många som tycker det är viktigt att servera mer vegetarisk och klimatsmart mat men 35 % av medborgare och 30 % av medarbetarna säger emot.

Att undvika plastprodukter och engångsartiklar är viktigt för båda grupper och ännu viktigare för medarbetare (92 % jämfört med 82 % av medborgarna). Insyn i verksamheten kan vara en anledning till en högre grad av medvetandet bland medarbetarna.

Proportionellt är det större andelen av medarbetare som tycker att aktiviteterna är viktiga än medborgarna. Vid fördelning mellan mycket viktiga och viktiga överväger delen som tycker de är mycket viktiga bland medborgare. Ett tydligt exempel är åtgärden att driva projekt för att engagera medborgare i klimatarbete där 48,5 % av medarbetare och 61,5 % av medborgarna tycker detta är mycket viktigt. Andel medborgare som inte tycker åtgärderna är viktiga är marginellt större än andel medarbetarna.

Öppna svar

Det kom in 156 fritextsvar i medarbetarenkäten och 77 i medborgarenkäten på frågan om vad kommuner bör göra. Synpunkterna är många och täcker de flesta aspekter av klimatarbete, så som transporter, energiproduktion och energieffektivisering, konsumtion av prylar och produktion av livsmedel, stadsplanering, byggnader, information och utbildning.

Andelen av svar som handlar om transporter är övervägande stor och rör särskilt cykling men också kollektivtrafik, bilanvändning och stadsplanering. Det förekommer förakt för ledningen och politiken, t.ex. "Byta ledning mot någon som kanske har lite framtidsvisioner".

Bland medarbetarnas fria svar finns också en övervägande andel av svar om cykling, fossilfria bilar och åtgärder för att minska klimateffekter från transporter, både i kommunens verksamheter och i kommunen som geografiskt område. En stor andel av svaren handlar om måltider, där mer lokalproducerad, vegetarisk och klimatsmart mat efterfrågas, men också vilt och lokalproducerat kött med god djurhållning. Många kommentarer handlar om att effektivisera verksamheter, handla upp klimatsmarta produkter och minska engångsprodukter av plast. Installation av solceller förekommer ofta.

Härnedan finns ett mindre urval av fritextsvaren från medborgare.

Engagera kommuninvånarna, uppmuntra hållbara inaktiv, jobba aktivt med upplysning, samarbeten och möten. Informera om fördelar och lyft goda exempel och tips på vad man kan göra. Vi behöver inspirera och lära av varandra och veta att det är många andra som också vill o försöker minska sin klimatpåverkan.

Ställa krav på verksamheter att bedrivs mer hållbart i allt från full sopsortering till andra miljöåtgärder. Offentlig sortering av avfall på torg, gator och i parker. Vattenstationer runt om stan. Cykelgator. Bilfritt centrum. Våga ta miljöriktiga beslut även om vissa klagar. Bind samman vandringslederna och utöka servicen runt om dem. Bygg klimatsmart. Affär för lösvikt.

Videokonferenser så tjänsteresor minskar. Nya bostäder ska innehålla solpaneler. Energisnåla hus byggs som inte behöver uppvärmning. Satsa på supersnåla bostäder

Satsa på solpaneler på era fastigheter

Kommunorganisationen ska vara en god förebild och ledande i omställningen till ett mer hållbart samhälle.

Fler parker och grönområden centralt. Göra det mer gynnsamt för lokala och ekologiska lantbruk. Enbart servera ekologisk mat i skolor och omsorg.

Mer grönska i tätorten. Smalare gator med plats för träd och cykelbana. Arbeta för minskad konsumtion och bilkörning. Stoppa exploatering som inte är hållbar. Förbjuda stenläggning av tomtmark. Skydda träd på privat mark mot avverkning.

Ta större ansvar.

Vad som helst mer än idag. Stimulera näringslivet att ta kliv framåt i detta.